

§ 287

Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite vanhusten hoivasta

HEL 2019-002037 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginvaltuusto katsoo Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Samalla kaupunginvaltuusto hyväksyi seuraavan toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta tulevissa ympärivuorokautisen hoidon hankinnoissa

- tarkistaa kilpailuskriteereitä siten, että laatu korostuu niissä nykyistä vahvemmin
- varmistaa riittävät keinot puuttua laiminlyönteihin. (Anna Vuorjoki)

Käsittely

Valtuutettu Anna Vuorjoki ehdotti valtuutettu Petra Malinin kannattamana hyväksyttäväksi seuraavan toivomusponnen:

Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta tulevissa ympärivuorokautisen hoidon hankinnoissa

- tarkistaa kilpailuskriteereitä siten, että laatu korostuu niissä nykyistä vahvemmin
- varmistaa riittävät keinot puuttua laiminlyönteihin.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi ensin yksimielisesti kaupunginhallituksen ehdotuksen.

5 äänestys

Valtuutettu Anna Vuorjoen ehdottama toivomusponsi JAA, vastustus EI

JAA-ehdotus: Kaupunginvaltuusto edellyttää, että selvitetään mahdollisuutta tulevissa ympärivuorokautisen hoidon hankinnoissa

- tarkistaa kilpailuskriteereitä siten, että laatu korostuu niissä nykyistä vahvemmin
- varmistaa riittävät keinot puuttua laiminlyönteihin.

EI-ehdotus: Vastustaa

25.09.2019

Jaa-äännet: 67

Alviina Alametsä, Outi Alanen, Maija Anttila, Pentti Arajärvi, Katju Aro, Eva Biaudet, Silja Borgarsdottir Sandelin, Fatim Diarra, Mika Ebeling, Laura Finne-Elonen, Deek Gurhan, Mia Haglund, Jussi Halla-aho, Joel Harkimo, Eveliina Heinäluoma, Kaisa Hernberg, Perttu Hillman, Mari Holopainen, Rene Hursti, Abdirahim Husu Hussein, Nuutti Hyttinen, Ville Jalovaara, Kati Juva, Atte Kaleva, Emma Kari, Otso Kivekäs, Dan Koivulaakso, Laura Kolbe, Pia Kopra, Vesa Korkkula, Kauko Koskinen, Terhi Koulumies, Anna Laine, Jape Lovén, Petra Malin, Elina Moisio, Sami Muttilainen, Björn Månsson, Alekski Niskanen, Hannu Oskala, Sara Paavolainen, Jenni Pajunen, Matti Parpala, Amanda Pasanen, Terhi Peltokorpi, Petrus Pennanen, Marcus Rantala, Tuomas Rantanen, Wille Rydman, Suldaan Said Ahmed, Tomi Sevander, Satu Silvo, Anni Sinnemäki, Sameli Sivonen, Osmo Soininvaara, Juhani Strandén, Leo Stranius, Mikko Särelä, Ilkka Taipale, Kaarin Taipale, Matias Turkkila, Reetta Vanhanen, Mauri Venemies, Sinikka Vepsä, Sanna Vesikansa, Anna Vuorjoki, Ozan Yanar

Ei-äännet: 1

Otto Meri

Tyhjä: 15

Ted Apter, Sirpa Asko-Seljavaara, Harry Bogomoloff, Juha Hakola, Arja Karhuvaara, Tapio Klemetti, Heimo Laaksonen, Matti Niiranen, Dani Niskanen, Mia Nygård, Matias Pajula, Pia Pakarinen, Risto Rautava, Laura Rissanen, Ulla-Marja Urho

Poissa: 2

Silvia Modig, Mirita Saxberg

Kaupunginvaltuusto hyväksyi valtuutettu Anna Vuorjoen ehdottaman toivomusponnen.

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Lausunto 28.5.2019, Vanhusneuvosto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Vasemmistoliiton valtuustoryhmä esittää ryhmäaloitteessaan, että Helsinki

- laatii kotihoitoon henkilöstömitoituksen, joka turvaa hyvän hoidon
- helpottaa ympärivuorokautiseen hoitoon pääsyä tilanteissa, joissa kotihoitoon tuella ei enää voida turvata hyvää elämänlaatua
- tarkistaa ympärivuorokautisen hoidon henkilöstömitoitusta siten, että se on vähintään 0,7 niin omissa kuin ostopalveluyksiköissäkin ja tätä korkeampi silloin, kun asukkaiden hoitoisuus sitä edellyttää
- lisää omaa ympärivuorokautisen hoidon palvelutuotantoa
- varmistaa riittävän muiden palvelujen kuten päivätoiminnan saamisen
- tarkistaa ympärivuorokautisen hoidon kilpailuskriteerit siten, että laatu korostuu niissä nykyistä vahvemmin
- vahvistaa ympärivuorokautisen hoidon palveluntuottajien valvontaa, jotta ongelmat havaitaan ja niihin pystytään puuttumaan myös niissä tilanteissa, joissa hoidettavien omaiset eivät ole aktiivisia sekä
- huolehtii ostopalvelusopimuksissa, että laiminlyönteihin puuttumiseen on riittävät keinot kuten tuntuvat sopimussakot.

Kaupunginhallitus viittaa saatuihin lausuntoihin ja toteaa, että Helsingissä asui vuoden 2019 alussa noin 47 000 yli 75-vuotiasta henkilöä, seitsemän prosenttia väestöstä. Helsingissä väestön suhteellinen ikääntyminen on ollut selvästi hitaampaa verrattuna muihin pääkaupunkiseudun kuntiin. Ennusteiden mukaan yli 75-vuotiaiden väestöosuuden kasvu alkaa Helsingissä vuoden 2020 jälkeen.

Helsingissä on monipuoliset palvelut hyvän ikääntymisen turvaamiseksi ja ikääntyneiden toimintakyvyn tukemiseksi. Sosiaali- ja terveystoimialan palvelustrategisena tavoitteena on ikääntyneiden henkilöiden kotona asumisen tukeminen, kotiin annettavien palvelujen määrän ja sisälön kehittäminen ja laitoshoidon vähentäminen sekä henkilöstön riittävän määrän ja osaamisen turvaaminen. Laki ikääntyneen väestön toimintakyvyn tukemisesta sekä iäkkäiden sosiaali- ja terveystoimialan palveluista (980/2012, ns. vanhuspalvelulaki) edellyttää, että iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja huolenpito toteutetaan

ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muilla sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla.

Kotihoito

Yli 75-vuotiaista helsinkiläisistä 92,6 prosenttia asuu kotona. Säännöllisen kotihoidon asiakkaita on noin 6 800. Palvelutapahtumia on noin 250 000 kuukaudessa. Kotihoidon palvelua saaneen 75 vuotta täyttäneen väestön osuus on Helsingissä selvästi suurempi kuin lähinaapurikunnissa (Helsinki 11,7 prosenttia, Espoo 6,9 prosenttia ja Vantaa 8,7 prosenttia). Osuus on pienentynyt Helsingissä 0,7 prosenttiyksikköä viime vuodesta. Tehostuneen palveluneuvonnan ja asiakasohjauksen keinoin kevyisiin palvelutarpeisiin on löydetty muita hyviä ratkaisuja.

Tammikuussa 2019 kotihoidossa oli 1 736 vakanssia. Lisäksi kotihoidon asiakkaat saavat palveluja Helsingin sairaalan nimikkolääkäreiltä ja -terapeuteilta (fysio-, toiminta- ja ravitsemusterapeutit). Henkilöstötarvetta tarkastellaan vuosittain suhteessa asiakkaiden hoidon tarpeeseen. Vuosina 2017 ja 2018 kotihoitoon on lisätty yhteensä 60 hoitajavakanssia. Uusia fysioterapeutteja on palkattu kahdeksan. Lisäksi on palkattu yksi toiminta- ja yksi ravitsemusterapeutti. Vuonna 2019 perustetaan 20 uutta sairaanhoitajavakanssia, jotka kohdennetaan kuntouttavaan arviointitoimintaan kotihoidon asiakkuuden alussa. Kotihoidon henkilöstörakenteen monipuolistamisen lisäksi Helsinki on panostanut viime vuosina paljon myös osaamisen kehittämiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen.

Kotihoidon henkilöstötarpeeseen vaikuttavat ostopalveluina tuotetut kotihoito- ja tukipalvelut, muun muassa lääkkeiden annosjakelu, näyttö- ja tukipalvelut sekä kauppa- ja ateriapalvelu. Helsinki tuottaa kotihoidosta valtaosan omana toimintana. Vuodesta 2015 alkaen yksityisissä palvelutaloissa asuvien kotihoidon asiakkaiden ja vuodesta 2018 kotona asuvien kotihoidon asiakkaiden on ollut mahdollista halutessaan hankkia tarvitsemansa kotihoito hyväksytyiltä yksityisiltä palvelusetelituottajilta. Palvelusetelituotanto on kasvava tuottamistapa. Maaliskuun 2019 aikana palveluseteliä käytti lähes 600 asiakasta.

Kotihoitoa tukee teknologian ja sähköisten palvelujen kehittäminen ja käyttöönotto sekä asiakkaiden että ammattilaisten apuna. Useilla kotihoidon asiakkailla on turvapuhelinpalvelu. Kotihoito tarjoaa ikääntyneille myös kuvallisen etähoidon ja -kuntoutuksen palveluja. Tätä mahdollisuutta käyttää jo yli 800 asiakasta, ja etähoitokäynti on noin 12 prosentilla asiakkaista. Muistisairaiden kotihoidon asiakkaiden turvallisuutta on lisätty ovihälyttimien ja GPS-paikanninpalvelun avulla. Kotihoidossa otetaan tänä vuonna vaihteittain käyttöön optimointisovellus, joka reitittää henkilökunnan matkat mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti

asiakkaiden tarpeet huomioon ottaen. Asiakkaat saavat useammin omahoitajien käyntejä ja henkilökunta voi aikatauluttaa tauot paremmin.

Kotona asumista tukevat palvelut

Helsingissä kotona annettava hoito ja huolenpito järjestetään yhteen sovitetuilla tukitoimilla, esimerkiksi kotihoito yhdistettynä alueellisten monipuolisten palvelukeskusten palvelukeskustoimintaan, arviointi- ja kuntoutusjaksoihin, lyhytaikaishoitoon tai päivätoimintaan. Viime vuosina mediaaniodotusaika päivätoimintaan on vaihdellut kuukausittain 50–60 vuorokauden välillä. Myös päivätoimintaan ja lyhytaikaishoitoon on käytettävissä palveluseteli.

Helsinki on kehittänyt kotihoitoa ja vahvistanut omaishoitoa hallituksen kärkihankkeen mukaisesti. Omaishoidon toimintakeskukset ovat järjestäneet monenlaista toimintaa omaishoitoperheille jo useiden vuosien ajan. Omaishoitajien jaksamista tuetaan myös yksilöllisin palveluin. Vapaa-aikavien järjestämiseen on monia vaihtoehtoja.

Kotihoidon tukipalvelujen, esimerkiksi ateria-, siivous- ja saunapalvelujen lisäksi, kotona asumista tukee muun muassa monimuotoinen vapaaehtoistoiminta kuten liikunta- ja kulttuurikaveritoiminta.

Kaupunginhallitus edellyttää, että päivätoimintaa on saatavilla riittävästi ikääntyneiden ihmisten tarpeeseen nähden.

Ympärivuorokautinen hoito

Helsingissä pitkäaikaista ympärivuorokautista hoitoa tarjotaan siinä vaiheessa, kun ikääntynyt sitä tarvitsee ja avopalvelut eivät ole riittäviä. Pitkäaikaisen ympärivuorokautisen hoidon tarvetta arvioidaan yksilöllisesti ja moniammatillisesti. Ikääntyneen oma tahto ja hänen läheistensä näkemys selvitetään. Helsingillä on yli 65-vuotiaille noin 4 000 pitkäaikaista ympärivuorokautista hoitopaikkaa, joista noin puolet tuotetaan omana toimintana. Ostopalvelupaikkoja hankitaan joustavasti tarpeen mukaan. Maaliskuussa 2019 ympärivuorokautisen hoitopaikan mediaaniodotusaika oli 16 vuorokautta. Vanhuspalvelulain mukaan tarvittava palvelu on järjestettävä 90 päivässä.

Helsingin ympärivuorokautisen hoidon oman toiminnan yksikköjen keskimääräinen henkilöstömitoitus on 0,7. Yksikköjen henkilöstömitoitus vaihtelee asiakkaiden hoidon tarpeen ja toimintakyvyn mukaan. Voimassa olevan laatusuosituksen mukaan henkilömitoituksen tulee olla vähintään 0,5. Ostopalveluilta edellytetään samoin vähintään 0,7:n mitoitusta. Myös muut toiminnan ja tilojen laatuvaatimukset ovat samat omalle toiminnalle ja ostopalvelulle. Hoitohenkilökunnan määrä tulee mitoittaa asiakkaiden tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan. Henkilöstöre-

surssin riittävyttä tarkastellaan vuosittain. Myös ympärivuorokautisessa hoidossa käytetään aktiivisesti teknologiaa, kuten liiketunnistimia, joiden avulla pystytään ehkäisemään tapaturmia ja ennakoimaan asukkaiden avuntarvetta.

Kaupunginhallitus edellyttää, että ympärivuorokautisen hoidon paikkojen määrä vastaa todellista tarvetta, ja ettei ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyn kriteerit ole liian tiukat.

Perusparannukset ja uudisrakennukset

Helsingin palvelurakenteen painopiste on siirtynyt valtakunnallisten tavoitteiden ja kaupunkistrategian mukaisesti kevyempään suuntaan. Tavoitteena on asteittain vähentää ikääntyneiden ympärivuorokautista laitoshoidoa ja lisätä vastaavasti tehostettua ympärivuorokautista palveluasumista. Vuonna 2019 tavoitteena on noin 50 pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ostopalvelupaikan lisääminen.

Kaupungin oman toiminnan palveluasumisen ja laitoshoidon rakennuksissa on tehty perusparannuksia. Suunnitteluvaiheessa ovat muun muassa Koskelan monipuolisen palvelukeskuksen yhteyteen rakennettava uudisrakennus, Vuosaaren monipuolinen palvelukeskus, Mariankodin peruskorjaus ja eteläisen alueen uusi monipuolinen palvelukeskus Kivelän tilalle. Alustavasti on myös suunniteltu monipuolista palvelukeskusta Kannelmäki-Malminkartanon ja Laajasalo-Kruunuvuorenrannan alueille.

Ostopalvelutoiminta

Selvitys, arviointi ja sijoitus -palvelun (SAS-palvelun) ostopalvelutiimille on keskitetty yli 65-vuotiaiden ja alle 65-vuotiaiden monisairaiden asiakkaiden ympärivuorokautisen palveluasumisen ostopalvelujen ja ikääntyneiden päivätoiminnan ostopalvelujen sopimusohjaus, koordinaatio ja hankinta. Ostopalvelutiimin vastuulle kuuluu muun muassa palvelujen kilpailutus yhteistyössä hankintapalvelujen kanssa sekä palvelusetelien kehittäminen ja palvelusetelituottajien hyväksyminen ja valvonta sekä ostopalvelujen laadun seuranta ja lakisääteisten palvelujen valvonta, ohjaus ja neuvonta. Ostopalvelutiimi tekee aktiivista ja tiivistä yhteistyötä palvelutuottajien kanssa monenlaisin keinoin.

Ostopalvelutiimi valvoo ostopalveluna hankittavia palveluja yhtenä valvontaviranomaisena ja palvelujen ostajana. Yksityisen ympärivuorokautisen tehostetun asumispalvelun ja laitoshoidon laadunvalvonta perustuu lakiin yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) ja palveluntuottajan kanssa tehtyyn sopimukseen. Sopimuksen pohjana on palvelun kilpailutuksessa käytetty palvelukuvaus, jossa on määritelty tarkasti ostettavan palvelun laatuvaatimukset kuten hoitohenkilöstön määrä hoidetta-

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

vaa kohden ja henkilöstöltä vaadittava osaaminen. Helsingin ostopalvelutiimin valvontaresursseja on tänä vuonna vahvistettu uudella suunnittelijalla. Tiimissä työskentelee ostopalvelupäällikkö, kolme suunnittelijaa ja toimistos sihteeri.

Ostopalvelutiimi tapaa kaikki palveluntuottajat vuosittain toteuttamisohjelmaneuvotteluissa, joissa käydään läpi vuoden toiminta, muun muassa RAI-tulokset, reklamaatiot, tarkastus- ja auditointikäynneillä sovitut asiat yms. Lisäksi tuottajille järjestetään säännöllisesti yhteistyötapaamisia kahdesta neljään kertaa vuodessa. Kaikille kutsutuille lähetetään tilaisuuksien muistiot ja esitetyt materiaalit.

Yksityisten palveluntuottajien valvonta on sekä ennakoivaa että jälkikäteen toteutuvaa valvontaa. Yksikköihin tehtävät valvontakäynnit ovat pääosin säännöllisiä ja suunnitelmallisia. Valvonnan osana seurataan muun muassa henkilöstörakennetta ja -mitoitusta, omavalvontasuunnitelmia, asiakaskirjauksia, läikehoidon käytäntöjä, rajoittamistoimenpiteiden käyttöä ja henkilöstön täydennyskoulutusta. Valvontaa toteutetaan myös pistokokeenomaisesti, esimerkiksi pyytämällä palveluntuottajilta työvuorolistoja tietyiltä viikoilta. Valvontaan liittyvistä käynneistä ja neuvotteluista tehdään muistiot, joihin kirjataan sovitut toimenpiteet ja niiden toteuttamisaikataulut. Valvonta on painottunut kahtena viime vuotena erityisesti ikääntyneiden palveluasumisessa vaaditun henkilöstömitoituksen toteutumisen seurantaan. Lisäksi on riskiperusteisesti tehty valvontaa niihin yksikköihin, joista on tullut useampia omaisten/asiakkaiden yhteydenottoja tai kanteluja ja joihin aluehallintovirasto on valvonnassaan kiinnittänyt huomiota. Valvontakäynneistä tehdään laadunvalvontaraportit ja määritellään mahdolliset jatkotoimenpiteet ja tiedoksiannot. Valvontaraportit lähetetään palveluntuottajille ja Etelä-Suomen aluehallintovirastolle.

Ostopalvelutiimi antaa vastineet kirjallisiin muistutuksiin ja kanteluihin sekä lausuntoja aluehallintovirastolle ja Valviralle palveluntuottajien toiminnasta. Yksityisiä palveluntuottajia koskeviin epäkohtailmoituksiin puututaan välittömästi. Tällöin yksikköön voidaan tehdä ennakkoon ilmoittamaton käynti varsinkin, jos ilmoitus koskee henkilökunnan määrää. Ostopalvelutiimi pyytää palveluntuottajalta selvityksen, mihin toimenpiteisiin ja millä aikataululla se ryhtyy puutteiden korjaamiseksi. Jos sovittuja korjaustoimenpiteitä ei tehdä, kaupunki ei tarjoa enää kyseistä hoitopaikkaa asiakkaille. Äärimmäisenä keinona on siirtää kaikki asiakkaat pois kyseisestä hoitopaikasta. Lähtökohtana on kuitenkin aina tiiviissä yhteistyössä palveluntuottajan kanssa korjata havaitut laatuongelmat, sillä hauraiden ja sairaiden asukkaiden siirtäminen hoivapaikasta toiseen on aina viimesijainen ratkaisu. Kaupungin ja tuottajan välisessä sopimuksessa on myös määritelty sopimussakko.

Omaavonta

Ennakoivista valvonnan keinoista keskeisin on palveluntuottajan omaavonta. Yksityisistä sosiaalipalveluista annetun lain 6 §:n mukaan yksityisillä sosiaalipalvelujen tuottajilla on velvollisuus laatia omaavontasuunnitelma toiminnan asianmukaisuuden ja laadun varmistamiseksi. Omaavontasuunnitelman on oltava julkisesti nähtävillä yksikössä sekä tuottajan tai yksikön verkkosivuilla, josta se on helposti asiakkaiden ja kunnan saatavilla. Ostopalvelutiimi seuraa ja hyödyntää suunnitelmia tuottajien kanssa tehtävässä yhteistyössä, valvonnassa ja auditoinnissa.

Myös oman toiminnan yksiköt tekevät vanhuspalvelulain mukaiset omaavontasuunnitelmat, jotka ovat nähtävillä yksiköissä ja julkaistaan toimialan internet-sivuilla.

Palvelujen uudistaminen

Helsingissä uudistetaan parhaillaan sosiaali- ja terveystalvcluja siten, että asiakkaan tarpeet tulisivat vielä nykyistäkin paremmin huomioituiksi ja palveluja osattaisiin tarjota asiakkaan tarpeita vastaavasti.

Vuoden 2018 alussa ikääntyneiden neuvonta, ohjaus ja palvelutarpeen arviointi keskitettiin HelppiSenioriin. Keskitämisen ansiosta ikääntyneet saavat neuvontaa, monipuolisen arvioinnin ja apua palvelujen yhteensovittamiseen yhdestä paikasta ja yhdestä Seniori-infon numerosta. Seniori-infoon voi lähettää sähköpostitse yleisiä kysymyksiä. Chat-palvelun kautta voi kysyä neuvoa anonyymisti tai tunnistautumalla Suomi.fi-palvelun kautta. Neuvontaa ja ohjausta annetaan myös henkilökohtaisissa tapaamisissa Seniori-infon toimipisteessä ja palvelukeskuksissa ympäri Helsinkiä. Lisäksi Seniori-infon työntekijä on tavattavissa kerran viikossa aamupäivisin Vuosaaren ja Kalasataman terveys- ja hyvinvointikeskuksissa. Seniori-infon toiminnasta on saatu hyvää palautetta.

Stadin seniori-infon nettisivut palvelevat sekä iäkkäitä että heidän läheisiään. Asiakkaat ovat mukana palvelujen kehittämisessä. Stadin ikäohjelma kokoaa eri toimialojen toimenpiteet iäkkäiden kaupunkilaisten palvelujen parantamiseksi.

Lainsäädännön ja laatusuosituksen uudistaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut työryhmän, joka valmistelee uudistusta iäkkäiden henkilöiden palvelujen kokonaisuuteen, muun muassa vanhuspalvelulakiin ja laatusuositukseen. Työryhmä arvioi esimerkiksi henkilöstön määrää, osaamista ja kohdentamista. Työryhmä

valmistelee lakimuutoksia vaikutusarvioiteineen vuoden 2019 loppuun mennessä.

Kaupunginhallitus pitää tärkeänä ikäihmisten laajapohjaisten, laadukkaiden ja oikea-aikaisten palvelujen järjestämistä. Monet aloitteessa esitetyt toimenpiteet ovat jo toteutuneet tai toteutumassa. Sosiaali- ja terveystalvissa tarvitaan edelleen jatkuvaa uudistamista ja entistä tiiviimpää yhteistyötä kaikkien toimijoiden myös muiden sote-palveluntuottajien, kuten yritysten, järjestöjen ja säätiöiden kanssa.

Kaupunginhallitus toteaa, että vuosittain käyttösuunnitelmassa on mahdollista ohjata ja on ohjattukin resursseja sosiaali- ja terveystalvokunnan lausunnossa esille nostettuihin riittävän päivätoiminnan saataavuuteen, ympärivuorokautisen hoidon paikkojen määrän riittävuuteen ja hoivaan pääsyyn sekä laadukkaiden kuntoutuspalvelujen oikea-aikaiseen saatavuuteen.

Hallintosäännön 30 luvun 12 §:n mukaan valtuustoryhmä voi tehdä ryhmäaloitteen. Ryhmäaloite on aloite, jonka on allekirjoittanut enemmän kuin puolet valtuustoryhmän jäsenistä ja joka otsikoidaan ryhmäaloitteeksi. Ryhmäaloitteen jättää puheenjohtajalle valtuustoryhmän puheenjohtaja tai varapuheenjohtaja. Valtuustoryhmä voi tehdä neljä ryhmäaloitetta valtuustokauden aikana.

Kaupunginhallituksen on esitettävä ryhmäaloite valtuuston käsiteltäväksi siten, kuin hallintosäännön 30 luvun 11 §:ssä määrätään sellaisen aloitteen käsittelemisestä, jonka on allekirjoittanut vähintään 15 valtuutettua. Kaupunginhallituksen on esitettävä ryhmäaloite valtuustolle kahdeksan kuukauden kuluessa.

Muiden vanhuspalveluja koskevien aloitteiden käsittely

Hallintosäännön 30 luvun 11 §:n 2 momentin mukaan valtuutettu Mari Holopaisen ja 20 muun valtuutetun kotihoidossa olevien ikäihmisten päivätoiminnan lisäämisestä koskevan aloitteen (HEL 2019-002610) kaupunginhallitus esittää valtuuston käsiteltäväksi. Kaupunginhallitus antaa vastauksen valtuutettu Terhi Koulumiehen ja kolmen muun valtuutetun vanhuspalvelujen laadun varmistamista koskevaan aloitteeseen (HEL 2019-001431).

Kaupunginvaltuusto on 28.11.2018 § 384 käsitellyt perussuomalaisten valtuustoryhmän ryhmäaloitteen vanhuspalvelujen nykytilasta ja tulevien tarpeiden selvittämisestä (HEL 2018-004931). Tuolloin annettuun kaupunginhallituksen vastaukseen nähden nyt käsiteltävinä olevissa vanhuspalveluja koskevissa aloitevastauksissa on käytetty päivitettyjä tietoja.

25.09.2019

Esittelijä

Kaupunginhallitus

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Liitteet

- 1 Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloite
- 2 Lausunto 28.5.2019, Vanhusneuvosto

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Päätöshistoria

Kaupunginhallitus 09.09.2019 § 583

HEL 2019-002037 T 00 00 03

Päätös

Kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle seuraavaa:

Kaupunginvaltuusto katsoo Vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloitteen loppuun käsitellyksi.

Käsittely

09.09.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo (1): Lisätään uudeksi kohdaksi:

"Kaupunginhallitus edellyttää, että ympärivuorokautisen hoidon paikkojen määrä vastaa todellista tarvetta, ja ettei ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyn kriteerit ole liian tiukat."

Kannattaja: Elisa Gebhard

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo (2): Lisätään uudeksi kohdaksi:

"Kaupunginhallitus toteaa, että pitkällä tähtäimellä laadukkaiden hoitopaikkojen riittävyys ja pysyvyys voidaan parhaiten varmistaa huolehtimalla riittävästä määrästä kaupungin omia ympärivuorokautisen hoidon paikkoja."

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

25.09.2019

Kannattaja: Elisa Gebhard

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo (3): Lisätään uudeksi kohdaksi:

"Kaupunginhallitus edellyttää, että päivätoimintaa on saatavilla riittävästi ikääntyneiden ihmisten tarpeeseen nähden."

Kannattaja: Elisa Gebhard

Vastaehdotus:

Veronika Honkasalo (4): Lisätään uudeksi kohdaksi:

"Kaupunginhallitus edellyttää, että tulevissa kilpailutuksissa otetaan huomioon ryhmäaloitteessa mainitut kriteerit laadun korostamisesta ja mahdollisuuksista puuttua laiminlyönteihin."

Kannattaja: Mai Kivelä

Kaupunginhallitus hyväksyi yksimielisesti Veronika Honkasalon ensimmäisen ja kolmannen vastaehdotuksen.

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon toisen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 10

Fatim Diarra, Kaisa Hernberg, Arja Karhuvaara, Terhi Koulumies, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Daniel Sazonov, Anni Sinnemäki, Jan Vaavuori, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 5

Elisa Gebhard, Veronika Honkasalo, Mai Kivelä, Mika Raatikainen, Tomi Sevander

Kaupunginhallitus hylkäsi tässä äänestyksessä Veronika Honkasalon toisen vastaehdotuksen äänin 10 - 5.

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Veronika Honkasalon neljännen vastaehdotuksen mukaisesti muutettuna

Jaa-äännet: 12

Fatim Diarra, Elisa Gebhard, Kaisa Hernberg, Arja Karhuvaara, Terhi

25.09.2019

Koulumies, Pia Pakarinen, Marcus Rantala, Daniel Sazonov, Tomi Se-
vander, Anni Sinnemäki, Jan Vapaavuori, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 3

Veronika Honkasalo, Mai Kivelä, Mika Raatikainen

Kaupunginhallitus hylkäsi tässä äänestyksessä Veronika Honkasalon
neljännen vastaehdotuksen äänin 12 - 3.

Kahden suoritettun äänestyksen jälkeen kaupunginhallitus päätti hyväk-
syä Veronika Honkasalon ensimmäisen ja kolmannen vastaehdotuksen
mukaisesti muutetun ehdotuksen.

26.08.2019 Pöydälle

Esittelijä

kansliapäällikkö
Sami Sarvilinna

Lisätiedot

Marja-Liisa Rautanen, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36184
marja-liisa.rautanen(a)hel.fi

Sosiaali- ja terveyslautakunta 04.06.2019 § 126

HEL 2019-002037 T 00 00 03

Lausunto

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi kaupunginhallitukselle seuraavan
lausunnon vasemmistoliiton valtuustoryhmän ryhmäaloitteesta koskien
vanhusten hoivaa:

"Helsingissä asui vuoden 2019 alussa noin 47 000 yli 75-vuotiasta hen-
kilöä, seitsemän prosenttia väestöstä. Helsingissä väestön suhteellinen
ikäntyminen on ollut selvästi hitaampaa verrattuna muihin pääkau-
punkiseudun kuntiin. Väestöennusteiden mukaan 75-vuotiaiden väes-
tönosuuden kasvu alkaa Helsingissä vuoden 2020 jälkeen.

Helsingissä on monipuoliset palvelut hyvän ikääntymisen turvaamiseksi
ja ikääntyneiden toimintakyvyn tukemiseksi. Sosiaali- ja terveystoimia-
lan palvelustrategisena tavoitteena on ikääntyneiden henkilöiden koto-
na asumisen tukeminen, kotiin annettavien palvelujen määrän ja sisäl-
lön kehittäminen ja laitoshoidon vähentäminen sekä henkilöstön riittä-
vän määrän ja osaamisen turvaaminen. Vanhuspalvelulaki edellyttää,
että iäkkään henkilön arvokasta elämää tukeva pitkäaikainen hoito ja
huolenpito toteutetaan ensisijaisesti hänen kotiinsa annettavilla ja muil-
la sosiaali- ja terveydenhuollon avopalveluilla.

Kotihoito

Yli 75-vuotiaista helsinkiläisistä 92,6 prosenttia asuu kotona. Säännöllisen kotihoidon asiakkaita on noin 6 800 ja palvelutapahtumia noin 250 000 kuukaudessa. Kotihoidon palvelua saaneen 75 vuotta täyttäneen väestön osuus on Helsingissä selvästi suurempi kuin lähinaapurikunnissa (Helsinki 11,7 prosenttia, Espoo 6,9 prosenttia ja Vantaa 8,7 prosenttia). Osuus on pienentynyt Helsingissä 0,7 prosenttia viime vuodesta. Tehostuneen palveluneuvonnan ja asiakasohjauksen keinoin kevyisiin palvelutarpeisiin on löydetty muita hyviä ratkaisuja.

Tammikuussa 2019 kotihoidossa oli 1 736 vakanssia. Lisäksi kotihoidon asiakkaat saavat palveluja Helsingin sairaalan nimikkolääkäreiltä ja -terapeuteilta (fysio-, toiminta- ja ravitsemusterapeutit). Henkilöstötarvetta tarkastellaan vuosittain suhteessa asiakkaiden hoidon tarpeeseen. Kotihoitoon on lisätty vuosina 2017 ja 2018 yhteensä 60 hoitajavakanssia. Uusia fysioterapeutteja on palkattu kahdeksan. Lisäksi on palkattu yksi toiminta- ja yksi ravitsemusterapeutti. Vuonna 2019 perustetaan 20 uutta sairaanhoitajavakanssia, jotka kohdennetaan syksyllä aloittavaan kuntouttavaan arviointitoimintaan kotihoidon asiakkuuden alussa. Kotihoidon henkilöstörakenteen monipuolistamisen lisäksi Helsinki on panostanut viime vuosina paljon myös osaamisen kehittämiseen ja työhyvinvoinnin edistämiseen.

Kotihoidon henkilöstötarpeeseen vaikuttavat ostopalveluina tuotetut kotihoito- ja tukipalvelut, muun muassa lääkkeiden annosjakelu, näyttöönottopalvelu sekä kauppa- ja ateriapalvelu. Helsinki tuottaa kotihoidosta valtaosan omana toimintana. Vuodesta 2015 alkaen yksityisissä palvelutaloissa asuvien kotihoidon asiakkaiden ja vuodesta 2018 kotona asuvien kotihoidon asiakkaiden on ollut mahdollista halutessaan hankkia tarvitsemansa kotihoito hyväksytyiltä yksityisiltä palvelusetelituottajilta. Palvelusetelituotanto on kasvava tuottamistapa. Maaliskuun 2019 aikana palveluseteliä käytti lähes 600 asiakasta.

Kotihoitoa tukee teknologian ja sähköisten palvelujen kehittäminen ja käyttöönotto sekä asiakkaiden että ammattilaisten avuksi. Helsinki on kehittämisessä valtakunnallisesti eturintamassa. Useilla kotihoidon asiakkailla on käytössä turvapuhelinpalvelu. Kotihoito tarjoaa ikääntyneille myös kuvallisen etähoidon ja -kuntoutuksen palveluja. Tätä mahdollisuutta käyttää jo yli 800 asiakasta, ja etähoitokäynti on noin 12 prosentilla asiakkaista. Muistisairaiden kotihoidon asiakkaiden turvallisuutta on lisätty ovihälyttimien ja GPS-paikanninpalvelun avulla. Kotihoidossa otetaan tänä vuonna vaihteittain käyttöön optimointisovellutus, joka reitittää henkilökunnan matkat mahdollisimman tarkoituksenmukaisesti huomioiden asiakkaiden tarpeet. Asiakkaat saavat useammin omahoitajien käyntejä ja henkilökunta voi aikatauluttaa tauot paremmin.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

Kotona asumista tukevat palvelut

Helsingissä kotona toteutettava hoito ja huolenpito järjestetään yhteen sovitetuilla tukitoimilla, esimerkiksi kotihoito yhdistettynä alueellisten monipuolisten palvelukeskusten palvelukeskustoimintaan, arviointi- ja kuntoutusjaksoihin, lyhytaikaishoitoon tai päivätoimintaan. Viime vuosina mediaaniodotusaika päivätoimintaan on vaihdellut kuukausittain 50–60 vuorokauden välillä. Myös päivätoimintaan ja lyhytaikaishoitoon on käytettävissä palveluseteli.

Helsinki on myös kehittänyt kotihoitoa ja vahvistanut omaishoitoa hallituksen kärkihankkeen mukaisesti. Omaishoidon toimintakeskukset ovat järjestäneet monenlaista toimintaa omaishoitoperheille jo useiden vuosien ajan. Omaishoitajien jaksamista tuetaan myös yksilöllisin palveluin, ja vapaapäivien järjestämiseen on monia vaihtoehtoja.

Jo aikaisemmin mainittujen kotihoidon tukipalvelujen, esimerkiksi ateriat-, siivous- ja saunapalvelujen lisäksi kotona asumista tukee muun muassa monimuotoinen vapaaehtoistoiminta, kuten liikunta- ja kulttuurikaveritoiminta.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että päivätoimintaa on saatavilla riittävästi ikääntyneiden ihmisten tarpeeseen nähden.

Ympäri vuorokautinen hoito

Helsingissä pitkäaikaista ympärivuorokautista hoitoa tarjotaan siinä vaiheessa, kun ikääntynyt sitä tarvitsee eivätkä avopalvelut ole riittäviä. Kun turvallinen hoito kotona asuen ei enää ole mahdollista, pitkäaikaisen ympärivuorokautisen hoidon tarvetta arvioidaan yksilöllisesti ja moniammatillisesti. Ikääntyneen oma tahto on keskeinen, ja myös hänen läheistensä näkemys selvitetään. Helsingillä on yli 65-vuotiaille noin 4 000 pitkäaikaista ympärivuorokautista hoitopaikkaa, joista noin puolet tuotetaan omana toimintana. Ostopalvelupaikkoja hankitaan joustavasti tarpeen mukaan. Maaliskuussa 2019 ympärivuorokautisen hoitopaikan mediaaniodotusaika oli ainoastaan 16 vuorokautta. Vanhuspalvelulain mukaan tarvittava palvelu on järjestettävä 90 päivässä.

Helsingin ympärivuorokautisen hoidon oman toiminnan yksikköjen keskimääräinen henkilöstömitoitus on 0,7. Yksikköjen henkilöstömitoitus kuitenkin vaihtelee asiakkaiden hoidon tarpeen ja toimintakyvyn mukaan. Voimassa olevan laatusuosituksen mukaan henkilömitoituksen tulee olla vähintään 0,5. Ostopalveluilta edellytetään samaa, vähintään 0,7 mitoitusta. Myös muut toiminnan ja tilojen laatuvaatimukset ovat samat omalle toiminnalle ja ostopalvelulle. Hoitohenkilökunnan määrä tulee mitoittaa asiakkaiden tarpeiden ja toimintakyvyn mukaan. Henkilöstöressurssin riittävyyttä tarkastellaan vuosittain. Myös ympärivuoro-

kautisessa hoidossa käytetään aktiivisesti teknologiaa, kuten liiketunnistimia, joiden avulla pystytään ehkäisemään tapaturmia ja ennakoimaan asukkaiden avuntarvetta.

Sosiaali- ja terveystieteiden lautakunta pitää tärkeänä, että ympärivuorokautisen hoidon paikkojen määrä vastaa todellista tarvetta, ja ettei ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyn kriteerit ole liian tiukat.

Perusparannukset ja uudisrakennukset

Helsingin palvelurakenteen painopiste on siirtynyt valtakunnallisten tavoitteiden ja kaupungin strategiaohjelman mukaisesti kevyempään suuntaan. Tavoitteena on asteittain vähentää ikääntyneiden ympärivuorokautista laitoshoidon ja lisätä vastaavasti tehostettua ympärivuorokautista palveluasumista.

Kaupungin oman toiminnan palveluasumisen ja laitoshoidon rakennuksille on toteutettu ja toteutetaan parhaillaan kaupunginvaltuuston hyväksymiä perusparannuksia. Suunnitteluvaiheessa ovat muun muassa Koskelan monipuolisen palvelukeskuksen yhteyteen rakennettava uudisrakennus, Vuosaaren monipuolinen palvelukeskus, Mariankodin peruskorjaus ja eteläisen alueen uusi monipuolinen palvelukeskus Kivellä tilalle. Alustavasti on myös suunniteltu monipuolista palvelukeskusta Kannelmäki-Malminkartanon ja Laajasalo-Kruunuvuorenrannan alueille.

Kaupungin oman ympärivuorokautisen hoidon palvelutuotantoa kehitetään edellä mainittujen hankkeiden puitteissa. Palvelutuotannossa tarvittavien suunnanmuutosten toteuttaminen on nopeampaa ja joustavampaa ostopalveluna ja palvelusetelillä hankittavassa ympärivuorokautisessa hoidossa. Vuonna 2019 tavoitellaan noin 50 pitkäaikaisen ympärivuorokautisen palveluasumisen ostopalvelupaikan lisäämistä.

Ostopalvelutoiminta

Selvitys, arviointi ja sijoitus -palvelun (SAS-palvelun) ostopalvelutiimille on keskitetty yli 65-vuotiaiden ja alle 65-vuotiaiden monisairaiden asiakkaiden ympärivuorokautisen palveluasumisen ostopalvelujen ja ikääntyneiden päivätoiminnan ostopalvelujen sopimusohjaus, koordinaatio ja hankinta. Ostopalvelutiimin vastuulle kuuluu muun muassa palvelujen kilpailutus yhteistyössä hankintapalvelujen kanssa sekä palvelusetelien kehittäminen ja palvelusetelituottajien hyväksyminen ja valvonta sekä ostopalvelujen laadun seuranta ja lakisääteisten palvelujen valvonta, ohjaus ja neuvonta. Ostopalvelutiimi tekee aktiivista ja tiivistä yhteistyötä palvelutuottajien kanssa monenlaisin keinoin.

Ostopalvelutiimi valvoo ostopalveluna hankittavia palveluja yhtenä valvontaviranomaisena ja palvelujen ostajana. Yksityisen ympärivuorokautisen tehostetun asumispalvelun ja laitoshoidon laadunvalvonta perustuu lakiin yksityisistä sosiaalipalveluista (922/2011) ja palveluntuottajan kanssa tehtyyn sopimukseen. Sopimuksen pohjana on palvelun kilpailutuksessa käytetty palvelukuvaus, jossa on määritelty tarkasti ostettavan palvelun laatuvaatimukset, kuten hoitohenkilöstön määrä hoidettavaa kohden ja henkilöstöltä vaadittava osaaminen. Helsingin ostopalvelutiimin valvontaresursseja on tänä vuonna vahvistettu uudella suunnittelijalla. Tiimissä työskentelee ostopalvelupäällikkö, kolme suunnittelijaa ja toimistos sihteeri.

Ostopalvelutiimi tapaa kaikki palveluntuottajat vuosittain toteuttamisohjelmaneuvoitteluissa, joissa käydään läpi vuoden toiminta, muun muassa RAI-tulokset, reklamaatiot, tarkastus- ja auditointikäynneillä sovitut asiat yms. Lisäksi tuottajille järjestetään säännöllisesti yhteistyötapaamisia kahdesta neljään kertaa vuodessa. Kaikille kutsutuille lähetetään tilaisuuksien muistiot ja esitetyt materiaalit.

Yksityisten palveluntuottajien valvonta on sekä ennakoivaa että jälkikäteen toteutuvaa valvontaa. Yksikköihin tehtävät valvontakäynnit ovat pääosin säännöllisiä ja suunnitelmallisia. Valvonnan osana seurataan muun muassa henkilöstörakennetta ja -mitoitusta, omavalvontasuunnitelmia, asiakaskirjauksia, lääkehoidon käytäntöjä, rajoittamistoimenpiteiden käyttöä ja henkilöstön täydennyskoulutusta. Valvontaa toteutetaan myös pistokokeenomaisesti, esimerkiksi pyytämällä palveluntuottajilta työvuorolistoja tietyiltä viikoilta. Valvontaan liittyvistä käynneistä ja neuvotteluista tehdään muistiot, joihin kirjataan sovitut toimenpiteet ja niiden toteuttamisaikataulut. Valvonta on painottunut kahtena viime vuotena erityisesti ikääntyneiden palveluasumisessa vaaditun henkilöstömitoituksen toteutumisen seurantaan. Lisäksi on riskiperusteisesti tehty valvontaa niihin yksikköihin, joista on tullut useampia omaisten/asiakkaiden yhteydenottoja tai kanteluja, joihin aluehallintovirasto on valvonnassaan kiinnittänyt huomiota. Valvontakäynneistä tehdään laadunvalvontaraportit ja määritellään mahdolliset jatkotoimenpiteet ja tiedoksiannot. Valvontaraportit lähetetään palveluntuottajille ja Etelä-Suomen aluehallintavirastoon.

Ostopalvelutiimi antaa myös vastineet kirjallisiin muistutuksiin ja kanteluihin sekä lausuntoja aluehallintovirastolle ja Valviralle palveluntuottajien toiminnasta. Yksityisiä palveluntuottajia koskeviin epäkohtailmoituksiin puututaan välittömästi. Tällöin yksikköön voidaan tehdä ennakkoon ilmoittamaton käynti varsinkin, jos ilmoitus koskee henkilökunnan määrää. Ostopalvelutiimi pyytää palveluntuottajalta selvityksen, mihin toimenpiteisiin se ryhtyy puutteiden korjaamiseksi ja millä aikataululla. Jos sovittuja korjaustoimenpiteistä ei tehdä, kaupunki ei tarjoa enää

kyseistä hoitopaikkaa asiakkaille. Äärimmäisenä keinona on siirtää kaikki asiakkaat pois kyseisestä hoitopaikasta. Lähtökohtana on kuitenkin aina tiiviissä yhteistyössä palveluntuottajan kanssa korjata havaitut laatuongelmat, sillä hauraiden ja sairaiden asukkaiden siirtäminen hoivapaikasta toiseen on aina viimesijainen ratkaisu. Kaupungin ja tuottajan välisessä sopimuksessa on myös määritelty sopimussakko.

Omavalvonta

Ennakoivista valvonnan keinoista keskeisin on palveluntuottajan omavalvonta. Sosiaalipalvelulain 6 § velvoittaa yksityiset sosiaalipalvelujen tuottajat laatimaan toiminnan asianmukaisuuden ja laadun varmistamiseksi omavalvontasuunnitelman. Omavalvontasuunnitelman on oltava julkisesti nähtävillä yksikössä sekä tuottajan tai yksikön verkkosivuilla, josta se on helposti asiakkaiden ja kunnan saatavilla. Ostopalvelutiimi seuraa ja hyödyntää suunnitelmia tuottajien kanssa tehtävässä yhteistyössä, valvonnassa ja auditoinnissa.

Myös oman toiminnan yksiköt tekevät vanhuspalvelulain mukaiset omavalvontasuunnitelmat, jotka ovat nähtävillä yksiköissä ja julkaistaan toimialan internet-sivuilla.

Palvelujen uudistaminen

Helsingissä uudistetaan parhaillaan sosiaali- ja terveystalvcluja niin, että asiakkaan tarpeet tulisivat vielä nykyistäkin paremmin huomioituiksi ja sosiaali- ja terveystalvcluja osattaisiin tarjota asiakkaan tarpeita vastaavasti.

Vuoden 2018 alussa ikääntyneiden neuvonta, ohjaus ja palvelutarpeen arviointi keskitettiin HelppiSeniöriin. Keskitämisen ansiosta ikääntyneet saavat neuvontaa, monipuolisen arvioinnin ja apua palveluiden yhteensovittamiseen yhdestä paikasta ja yhdestä Seniöri-infon numerosta. Seniöri-infoon voi laittaa sähköpostilla yleisiä kysymyksiä, ja chat-palvelun kautta voi kysyä neuvoa anonymisti tai tunnistautumalla Suomi.fi-palvelun kautta. Neuvontaa ja ohjausta annetaan myös henkilökohtaisissa tapaamisissa Seniöri-infon toimipisteessä ja palvelukeskuksissa ympäri Helsinkiä. Lisäksi Seniöri-infon työntekijä on tavattavissa kerran viikossa aamupäivisin Vuosaaren ja Kalasataman terveystalvclu- ja hyvinvointikeskuksissa. Seniöri-infon toiminnasta on saatu jo hyvää palautetta.

Stadin seniöri-infon nettisivut palvelevat sekä iäkkäitä että heidän läheisiään. Asiakkaat ovat mukana palvelujen kehittämisessä. Stadin ikäohjelma kokoaa eri toimialojen toimenpiteet iäkkäiden kaupunkilaisien palvelujen parantamiseksi.

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

F10680001200062637

Alv.nro

F102012566

25.09.2019

Lainsäädännön ja laatusuosituksen uudistaminen

Sosiaali- ja terveysministeriö on asettanut työryhmän, joka valmistelee uudistusta iäkkäiden henkilöiden palvelujen kokonaisuuteen. Tällä tarkoitetaan muun muassa vanhuspalvelulain ja laatusuosituksen uudistamista. Työryhmä arvioi muun muassa henkilöstön määrää, osaamista ja kohdentamista. Työryhmä valmistelee esityksiä lainsäädäntöön tarvittavista muutoksista vaikutusarvioineen vuoden 2019 loppuun mennessä. Helsinki valmistautuu toteuttamaan työryhmän edellyttämät muutokset.

Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä ikäihmisten laajapohjaisien, laadukkaiden ja oikea-aikaisten palvelujen järjestämisestä. Monet aloitteissa esitetyt toimenpiteet ovat jo toteutuneet tai toteutumassa. Sosiaali- ja terveystalouksissa tarvitaan edelleen jatkuvaa uudistumista ja entistä tiiviimpää yhteistyötä kaikkien toimijoiden, myös muiden palveluntuottajien, kuten yritysten, järjestöjen ja säätiöiden kanssa, jotka tuottavat sote-palveluja.

Lautakunta esittää lisäksi, että laadukkaiden kuntoutuspalvelujen oikea-aikaista saatavuutta edistetään ikääntyneiden palvelukokonaisuudessa etenkin sairauksista toipuville.

Terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointi

Ikääntyneiden hyvinvoinnin ja toimintakyvyn kannalta on tärkeää, että he saavat asianmukaista neuvontaa, palvelua ja hoitoa sekä tukea arjessa selviytymiseen. Kunta voi tukea ikäihmisiä tarjoamalla riittävät ja oikea-aikaiset palvelut yhteistyössä eri toimijoiden kanssa. Palvelujen riittävyyden ja laadun arvioinnissa ja palvelujen suunnittelussa on tärkeää kuulla eri tahoja, erityisesti ikääntyneitä itseään."

Käsittely

04.06.2019 Esittelijän ehdotuksesta poiketen

Asiassa tehtiin seuraavat vastaehdotukset:

Vastaehdotus 1:

Jäsen Seija Muurinen: Lisätään lausuntoehdotuksen loppuun ennen terveys- ja hyvinvointivaikutusten arviointia: "Lautakunta esittää lisäksi, että laadukkaiden kuntoutuspalvelujen oikea-aikaista saatavuutta edistetään ikääntyneiden palvelukokonaisuudessa etenkin sairauksista toipuville."

Kannattaja: jäsen Sandra Hagman

25.09.2019

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Seija Muurisen vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 2:

Jäsen Sandra Hagman: Luvun "Kotihoito" toisen kappaleen loppuun loppuun lisätään: "Sosiaali- ja terveyslautakunta suosittaa henkilöstömitoituksen laatimista kotihoitoon yhteistyössä henkilöstön ja asiakkaiden edustajien kanssa."

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Vastaehdotus 3:

Jäsen Sandra Hagman: Lukuun "Ympäri vuorokautinen hoito" lisätään: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että ympärivuorokautisen hoidon paikkojen määrä vastaa todellista tarvetta, ja ettei ympärivuorokautiseen hoivaan pääsyn kriteerit ole liian tiukat."

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 4:

Jäsen Sandra Hagman: Luvun "Perusparannukset ja uudisrakennukset" viimeisen kappaleen toisen virkkeen loppuun lisätään: "mutta pitkällä tähtäimellä laadukkaiden hoitopaikkojen riittävyys ja pysyvyys voidaan parhaiten varmistaa huolehtimalla riittävästä määrästä kaupungin omia ympärivuorokautisen hoidon paikkoja".

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Vastaehdotus 5:

Jäsen Sandra Hagman: Luvun "Kotona asumista tukevat palvelut" viimeisen kappaleen loppuun lisätään: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että päivätoimintaa on saatavilla riittävästi ikääntyneiden ihmisten tarpeeseen nähden."

Kannattaja: jäsen Tapio Bergholm

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi yksimielisesti ilman äänestystä jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotuksen.

Vastaehdotus 6:

Jäsen Sandra Hagman: Luvun "Ostopalvelutoiminta" viimeisen kappaleen loppuun lisätään: "Sosiaali- ja terveyslautakunta pitää tärkeänä, että tulevissa kilpailutuksissa otetaan huomioon ryhmäaloitteessa mainitut kriteerit henkilöstömitoituksesta, laadun korostamisesta ja mahdollisuuksista puuttua laiminlyönteihin."

25.09.2019

Jäsen Sandra Hagmanin vastaehdotus raukesi kannattamattomana.

Sosiaali- ja terveyslautakunnan lausunto syntyi seuraavien äänestysten tuloksena:

1 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 2 (jäsen Sandra Hagman)

Jaa-äännet: 7

Leo Bergman, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Karita Toijonen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 4

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Matias Pajula, Mari Rantanen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 7 - 4 (poissa 2).

2 äänestys

JAA-ehdotus: Esityksen mukaan

Ei-ehdotus: Vastaehdotus 4 (jäsen Sandra Hagman)

Jaa-äännet: 6

Leo Bergman, Sami Heistaro, Kati Juva, Seija Muurinen, Tuomas Tuure, Sanna Vesikansa

Ei-äännet: 5

Heidi Ahola, Tapio Bergholm, Cecilia Ehrnrooth, Sandra Hagman, Karita Toijonen

Tyhjä: 0

Poissa: 2

Matias Pajula, Mari Rantanen

Sosiaali- ja terveyslautakunta hyväksyi esittelijän ehdotuksen äänin 6 - 5 (poissa 2).

Sosiaali- ja terveyslautakunta antoi asiasta hyväksytyjen vastaehdotusten mukaisesti muutetun lausunnon.

21.05.2019 Pöydälle

25.09.2019

Asia/38

Esittelijä

sosiaali- ja terveystoimialan toimialajohtaja
Juha Jolkkonen

Lisätiedot

Seija Meripaasi, sairaala-, kuntoutus- ja hoivapalvelujen johtaja, puhelin: 310 52482
seija.meripaasi(a)hel.fi

Postiosoite

PL 1
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566